

Carta oberta al Cardenal Cañizares

Amb això de «*la unidad com a bien moral*», vostè fa trampa, mons. Cañizares. Però com que vull pensar que no n'és conscient i que si fa trampa, és sense voler, matisaré les meves paraules i li diré: en aquesta afirmació que vostè fa, que molts bisbes espanyols fan i que la Conferència Episcopal Espanyola ha fet també, hi ha una trampa i grossa. M'explico.

En principi, tothom estarà d'acord amb aquest enunciat: «La unitat és un bé moral». Però, dit així, convé afegir que no passa de ser una afirmació teòrica que fa referència a l'ideal d'unitat o a la unitat ideal. Per tant, mentre parlem d'una unitat teòrica o ideal, o mentre la unitat no baixi dels núvols i toqui de peus a terra, ningú no prendrà mal. No ens féssim il·lusions, tanmateix, perquè aquesta innocència no pot dissimular un perill: el de pensar que «qualsevol» unitat és un bé moral. I això ja no és cert. Hi pot haver unitats que són un desastre moral.

En el món de les teories, en els núvols, no hi sol haver problemes pràctics. Els problemes arriben quan ens decidim de tocar de peus a terra i comencem a mirar la configuració concreta de cada unitat. El problema que tenim, senyor cardenal, no és «la» unitat en abstracte. El problema que tenim –i d'això ens queixem– és «aquesta» unitat concreta que se'ns vol imposar a cops de decret i a cops de sentències judicials. Podem dir el mateix amb unes altres paraules : el problema no és «la» nació espanyola, que es podria configurar d'altres maneres, més respectuoses amb tothom. El problema és la configuració concreta d'«aquesta» nació espanyola que se'ns vol imposar.

¿Com pot ser «bé moral» una unitat que només es pot aconseguir anorreant les diferències? ¿O no és això el que s'ha fet, el que s'està fent, i el que tenen intenció de continuat fent? ¿Com puc identificar-me amb la nació espanyola, si la definició que en dóna la Constitució implica sense remei la desaparició de la meva nació primera, la catalana? Perquè si de nació només n'hi ha una i aquesta és l'espanyola (castellana) què hem de fer els qui de molts (més) segles en tenim una altra? Jo no puc reconèixer com un «bé moral» allò que comporta un mal, una pèrdua real per a mi.

Vostè, mons. Cañizares, no s'adona que el seu llenguatge, aquest llenguatge que considera tan normal, no és altra cosa que el llenguatge amb què s'expressa el nacionalisme espanyol. Ho negaran, és cert, perquè no poden fer altra cosa, però els qui no el compartim, l'ensumem de seguida.

I ara, monsenyor, li voldria dir –i m'adreço també a tota la Conferència Episcopal Espanyola– que som molts els qui tenim la impressió que aquestes darreres dècades han estat més preocupats per la unitat que per la comunió. Em permeto recordar-li unes paraules que els bisbes catalans van escriure en el document «Arrels cristianes de Catalunya» (1985):

«Voldríem que fossin, principalment, els nostres germans catòlics dels altres pobles d'Espanya els primers, a comprendre i acollir aquestes aspiracions. També, en contrapartida, hauríem de ser els catòlics catalans els primers a obrir-nos als seus problemes. Carles Cardó feia notar, el 1930, la importància que podria tenir per a la pau civil d'Espanya que els catòlics emprenguessin la tasca nobilíssima de fer comprendre als seus respectius conciutadans el problema dels altres. S'avançava a fer una autocrítica des de Catalunya i demanava als altres espanyols que perdessin *'la idea funesta que confon la unitat orgànica, única viva, amb la unitat mecànica, sempre morta o moridora'*. Però, subratllava l'il·lustre pensador, es dona sovint la dolorosa paradoxa que *'els orbats de llum de fe mostren aquestes comprensions cristianes i es preparen la glòria, el prestigi i el profit de llur aplicació. Molts catòlics, per contra, s'aferren a la incomprensió més hermètica'* (*La nit transparent*, ed. La Paraula Cristiana, Barcelona 1935, p. 181). Aquesta és una crida a la responsabilitat dels catòlics que no ha perdut actualitat.»

Vet aquí una invitació al diàleg –una de tantes– que no ha estat gaire atesa «pels nostres germans catòlics dels altres pobles d'Espanya», i que espera encara que l'atenguin mínimament els bisbes d'Espanya. Un botó per mostra: quan el doctor Ramon Masnou, bisbe emèrit de Vic, va publicar la seva «*Carta sobre nacionalismes*» (1996) en va enviar un exemplar a cada un dels bisbes d'Espanya. Només un li va contestar, dient que l'havia rebut, i aquest era català. ¿Han provat mai de posar-se a la pell de l'altre, a la pell dels qui no estan d'acord amb el tracte que reben? ¿S'han preguntat mai per què es queixen aquests catalans, que són també germans de la fe? Els bisbes espanyols no s'han fet mai la pregunta, ni, molt menys encara, han esperat i animat una resposta. Però, això sí, ells mateixos s'han avançat a donar la resposta: aquests catalans són dels de sempre, ja els coneixem, no cal fer-los cas.

Per si no ho sabien els bisbes de la CEE, em permetré d'oferir-los una 'primícia': Des de l'any 2001 figura al web de la CEE un document conegut amb el nom de [Carta Ecumènica](#), en el qual –paràgraf 8è– podem llegir: «*Nos comprometemos a oponernos a toda forma de nacionalismo que conduzca a la opresión de otros pueblos y de las minorías nacionales y a abogar por soluciones no violentas; (...)*». ¿Ho sabien els bisbes, que es van comprometre a oposar-se a «tota forma de nacionalisme que porti a l'opressió d'altres pobles i de minories nacionals...»? Hem sentit dels bisbes moltes denúncies del «nacionalisme» en general, donant per sobreentès que només n'hi ha un de nacionalisme, el separatista. M'imagino que si algun bisbe havia llegit aquest compromís de la Carta Ecumènica, deuria pensar que aixó eren coses que passaven lluny... al Tibet!

Mons. Cañizares, faci saber als seus germans de la CEE, que davant l'Església catalana –que coneix, s'identifica i estima les seves arrels–, els bisbes espanyols no han tingut i no tenen gaire bona imatge. I menys encara quan han parlat col·lectivament. Sempre que s'han adreçat a nosaltres –tant si ho han fet directament com indirecta–, el seu llenguatge ens resulta com cregut ('engreído') i paternalista, com deixant entendre que ells i només ells tenen «la» visió correcta de les coses i per

això se senten en la responsabilitat d' aconsellar-nos paternalment i de bones maneres (perquè de males maneres ja se'n cuiden els de la COPE o 13TV...)

No voldria acabar sense agrair-li la vetlla de pregària que ha convocat pregant per la «unitat d'Espanya». Tingui present, tanmateix, que això de la unitat és un concepte ambigu i que no val qualsevol unitat. Jo no deixaré de pregar perquè tota unitat sigui sempre una unitat respectuosa amb les diferències, que no les elimini, sinó que les integri... I perquè Espanya deixi de construir unitat com ho ha volgut fer fins ara...

Pere Codina Mas